

บทที่ 7

ประวัติวิวัฒนาการกฎหมายเกี่ยวกับเด็กของไทย

1. กฎหมายเกี่ยวกับเด็กของไทย

การศึกษาประวัติวิวัฒนาการกฎหมายเกี่ยวกับเด็กของไทย พบหลักฐานเกี่ยวกับเด็กในสมัยต่าง ๆ และมีการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับความเจริญของสังคมในยุคสมัย นั้น ๆ ดังนี้

สมัยสุโขทัย พบหลักฐานจากศิลาจารึก กล่าวถึงเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวว่า เมื่อบิดามารดามีชีวิตอยู่ บุตรมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูเอาใจใส่ปรนนิบัติ และเมื่อบิดามารดาถึงแก่กรรมลง บุตรจะได้รับทรัพย์สมบัติทั้งหมดของบิดามารดา

แต่ไม่ปรากฏการกล่าวถึงการลงโทษเมื่อเด็กกระทำผิด

สมัยอยุธยา มีกฎหมายลักษณะวิเวก ซึ่งกล่าวถึงการกระทำผิดของเด็กและการลงโทษ โดยกำหนดอายุไว้ และต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่หนึ่งได้ประมวลกฎหมายในสมัยอยุธยา มาชำระใหม่โดยเรียกว่า กฎหมายตราสามดวง ซึ่งได้มีกฎหมายกระทำผิดและการลงโทษเด็ก อยู่ในมาตรา 10 ซึ่งว่าบัญญัติว่า

“เด็กเจ็ดเข้า (ชวบ) เฒ่าเจ็ดสิบ เป็นคนหลงไหลไปด่าตีท่าน ห้ามท่านมิให้ปรับไหม มีโทษ แต่ให้นายบ้านนายเมืองช่วยกล่าวให้สมัคร สมาผู้เจ็บนั้นโดยควร แต่ถ้าเด็กตีกันให้พ่อแม่ห้ามปราม”

ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากฎหมาย บัญญัติถึงดวัน ไม่เอาผิดแก่เด็ก อายุไม่เกิน 7 ชวบไว้เช่นกัน นอกจากนี้ยังได้บัญญัติต่อไปว่า เมื่อเด็กอายุ 7 ชวบลงมาหรือคนชราอายุ 70 ขึ้นปี ตำผู้อื่นหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นมีบาดเจ็บ เด็กและคนชรา นั้นไม่ต้องปรับ เป็นสินไหมพินัย มีหน้าที่ก็แต่เพียงไปขอขมาผู้ที่ตนได้ทำละเมิดล่วงเกินเท่านั้น

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไว้ในมาตรา 56 ความว่า

“ถ้าเด็กอายุยังไม่เกิน 7 ชวบ กระทำความผิด ท่านว่ามันยังมีรู้ผิดและชอบอย่าให้ลงอาญาแก่มันเลย” ซึ่งการบัญญัติเกณฑ์อายุเด็กไม่เกิน 7 ชวบว่า ยังไม่รู้ผิดชอบของ

กฎหมายไทยสมัยก่อน ก็สอดคล้องตรงกับกฎหมายเด็กของประเทศต่าง ๆ ในสมัยนั้น ซึ่งถือว่าเด็กอายุไม่เกิน 7 ขวบยังอ่อนต่อโลก ไร้เดียงสา ย่อมกระทำผิดไปโดยไม่มีความรู้สำนึกดี-ชั่ว

ส่วนการกระทำผิดของเด็กที่อายุเกิน 7 ปี กฎหมายลักษณะอาญาวางบทบัญญัติของกฎหมายคล้ายคลึงกับประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น รัฐได้กำหนดพื้นฐานการศึกษาขั้นต่ำของเด็กโดยมีพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478 และกำหนดวิธีการพิเศษที่ใช้กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยเน้นการสงเคราะห์ บำบัดรักษา และแก้ไขแทนการลงโทษจำคุก รวมตามพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479

จะเห็นว่ารัฐได้ให้ความสนใจต่อเด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดก็ใช้วิธีที่เหมาะสมมาปฏิบัติในขบวนการยุติธรรม เพื่อมุ่งแก้ไขมากกว่าการลงโทษจนต่อมาได้วิวัฒนาการมาสู่การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กให้ทันสมัยตามแนวคิดทางอาชญาวิทยาสมัยใหม่ และเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้น

2. ความเป็นมาก่อนมีศาลคดีเด็กและเยาวชน

ประเทศไทยแต่เดิมมา ได้มีวิธีการพิเศษที่นำมาใช้แก่เด็กที่กระทำผิด โดยให้ได้รับการสงเคราะห์เยียวยาและแก้ไขแทนที่จะให้จำคุก ทั้งมีการให้การศึกษอบรมและฝึกฝนอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตที่ดีงามต่อไป แทนที่จะส่งตัวเด็กไปคุมขังในเรือนจำ ซึ่งเดิมการลงโทษทำให้เด็กได้รับความอับอายและชินชากับสภาพการบีบคั้นทารุณทางจิตใจเพราะได้เห็นและได้รับการถ่ายทอดอุปนิสัยและความรู้ รวมทั้งบทเรียนที่เลวร้ายจากอาชญากรนักโทษ ทั้งยังก่อให้เกิดปมด้อยแก่เด็กไปด้วยตลอดชีวิต ทางราชการจึงส่งเด็กเหล่านี้ไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพ ตาม พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2478 หรือสถานฝึกอบรมตาม พ.ร.บ.จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนมีศาลคดีเด็กและเยาวชน ตาม พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2478 ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ส่งเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ (อายุไม่ครบ 15 ปี) ที่ไม่ได้ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ไปไว้ยังโรงเรียนฝึกอาชีพได้ ซึ่งต่อมารมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพขึ้นตาม พ.ร.บ.จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก

พ.ศ. 2479 เพื่อทำการฝึกอบรมเด็กจำพวกนี้และเด็กอื่น ตาม พ.ร.บ.จัดการ ฝึกและอบรมเด็กบางจำพวกฯ นั้นด้วย

สำหรับ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และ พ.ร.บ.จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 ได้บัญญัติวิธีการปฏิบัติต่อนักโทษ และต่อเด็กที่ต้องคำพิพากษาให้หนักไปในทางฝึกอบรม ไม่ใช่ในทางทำโทษเช่นแต่ก่อนซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพสำหรับเด็กกระทำผิดที่มีอายุยังไม่ครบ 18 ปี โดยแยกควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ไว้เป็นพิเศษแล้วได้ปรับปรุงทำที่ควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกดังกล่าวขึ้นเป็นทัศนสถานวัยหนุ่ม ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้โอนกิจการโรงเรียนฝึกอาชีพไปให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ ณ ยาวชนสถานบ้านห้วยโป่งจังหวัดระยอง ตาม พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2501 ส่วนทัศนสถานวัยหนุ่มยังคงอยู่กับกรมราชทัณฑ์

หลังจากนั้น ได้มี พ.ร.บ.ควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ. 2481 ให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการกับเด็กนักเรียน หรือเด็กอนาถาที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัย และให้ศาลมีอำนาจสั่งถอนอำนาจปกครองบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่ใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเสียบางส่วนหรือทั้งหมดได้ แล้วตั้งกรมเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปกครองแทน (ยังไม่ปรากฏว่าได้เคยมีการร้องขอเช่นนี้) พ.ร.บ.นี้ได้ใช้เฉพาะกรุงเทพมหานครเท่านั้นโดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีสารวัตรนักเรียนออกทำการตรวจควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนในกรุงเทพมหานครที่เร่ร่อน หรือประพฤติไม่เหมาะสมนอกโรงเรียน เพื่อว่ากล่าวตักเตือนและแจ้งเหตุไปยังโรงเรียนต่าง ๆ

เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ายังมีข้อบกพร่องและอุปสรรคอยู่หลายอย่าง เพราะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้สำหรับการปฏิบัติต่อเด็กหลังจากศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ส่วนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กในระหว่างที่ถูกจับกุมและอยู่ในระหว่างพิจารณาคดีที่ศาลไม่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการไว้ เด็กจึงได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสมและมีผลเสียหายแก่เด็กได้

อนึ่ง ในสมัยที่ยังใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งเพิ่งมาถูกยกเลิกและใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 นั้น การปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดกฎหมาย ศาลก็ได้แต่พิเคราะห์ถึงความรู้สึกผิดชอบของเด็ก ประกอบกับลักษณะของความผิดที่เด็กได้กระทำลง แล้วกำหนดโทษไปตามความเหมาะสมกับความผิดและความรู้สึกผิดชอบของเด็กเท่านั้น หลักการที่จะค้นหาสาเหตุที่เด็กกระทำผิดแล้วพยายามแก้ไข

เหตุนี้ยิ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษยังไม่อาจปฏิบัติได้ในศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่เพราะขาดหน่วยงานพิเศษสำหรับประสานงานกับศาลในการที่จะสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กเพื่อทราบสาเหตุที่กระทำผิด ตลอดจนดำเนินการฝึกและอบรมให้เด็กกลับตนเป็นคนดีได้

3. ความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

โดยที่เด็กและเยาวชนมีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ กล่าวคือยังหย่อนต่อสติปัญญา ความรู้สึกผิดชอบ เนื่องจากได้รับการศึกษาอบรมมาไม่เท่ากับผู้ใหญ่ทั้งยังไม่มีความรู้สึกผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่าย ยิ่งกว่านั้นเด็กบางคนเกิดมามีโรคทางพันธุกรรม ร่างกายพิการหรือจิตใจไม่สมบูรณ์ ทำให้ขาดสติขาดการควบคุมตนเอง นอกจากนั้นแล้วเด็กเป็นจำนวนมากไม่ยอมที่เกิดมาไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ทะนุถนอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองเนื่องจากบิดามารดายากจน บางครอบครัวบิดามารดาแตกแยกหรือร้างกัน ขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือบิดามารดาตายกลายเป็นลูกกำพร้า หรือลูกไม่มีพ่อ หรือแม่ตายพ่อก็ภรรยาใหม่ พ่อตายแม่มีสามีใหม่ ต้องประสบเคราะห์กรรม ประสบแต่สิ่งที่ไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นหรือความสุขกายสบายใจเหมือนเด็กในครอบครัวอื่น มีแต่ความอดอยากหิวกระหายตลอดเวลา บ้านแตกสาแหรกขาด ได้รับความกระทบกระเทือนทางร่างกายและจิตใจตลอดมา บางคนต้องเร่ร่อนเผชิญโลกโดยลำพังตั้งแต่อายุน้อยเพื่อต่อสู้เอาชีวิตรอด ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมา เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติความผิด ถ้าทางการมิได้จัดการเยียวยาแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว เหตุการณ์ก็จะสายเกินแก้ อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านี้มีอุปนิสัยและความประพฤติเสื่อมทราบยิ่งขึ้นถึงกับกลายเป็นอาชญากรที่ชั่วช้าทารุณได้ง่าย ซึ่งย่อมเป็นภัยต่อสุจริตชน และเป็นสิ่งกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งยังเป็นภัยต่อสวัสดิภาพและความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุดด้วย

นานาอารยประเทศทั้งหลายจึงได้พยายามวิจัยและวิเคราะห์ทางแก้ม และส่วนมากก็เห็นเป็นอย่างเดียวกันว่า วิธีการของศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นวิธีการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนดังกล่าวได้อย่างตรงเป้าหมายและเหมาะสมที่สุด ฉะนั้นทางรัฐบาลจึงได้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ กำหนดหลักการและวิธีพิจารณาแตกต่างจากศาล

ธรรมชาติหรือเยาวชนกระทำผิดแล้วจัดดำเนินการแก้ไขไปตามมูลเหตุนั้น รวมทั้งจัดการฝึกอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นกลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษแบบผู้ใหญ่ ส่วนคดีแพ่งก็มีหลักดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

4. ความเป็นมาของศาลคดีเด็กและเยาวชนของไทย

ศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้น อาจกล่าวได้ว่า ได้เริ่มสนใจที่จะให้มีศาล ดังกล่าวเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2482 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมขณะนั้น (พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์) ได้ส่งหลวงจักรปาณิศรีศีลวิสุทธิ ไปดูงานเกี่ยวกับศาลในทวีปเอเชียและยุโรป ตลอดจนดูเรื่องศาลคดีเด็กฯ เป็นคนแรกเมื่อกลับมาแล้วได้เสนอรายงานการดูงานดังกล่าวในประเทศอิตาลี เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ต่อมากระทรวงยุติธรรม และต่อมาได้มีบันทึกของประธานศาลฎีกา รายงานทำความเข้าใจเรื่องศาลคดีเด็กฯ ในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสถานการณ์ในประเทศไทย หากจะจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ ขึ้นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมด้วย (บันทึกของพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ร.ศ.2486) แต่ความดำริเรื่องนี้ต้องระงับไว้เนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น จนกระทั่งใน พ.ศ. 2493 ได้รื้อฟื้นความดำริเรื่องการจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ อีกครั้งหนึ่ง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายเลียง ไชยกาล แล้วต่อมา นายเชมชาติ บุณยรัตพันธ์) ได้ส่งผู้พิพากษาไปดูงานศาลคดีเด็กฯ อีกครั้งหนึ่งแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอบรมสงเคราะห์ และการตั้งศาลเด็กขึ้นประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ได้วางแผนการจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ ไว้ว่า ศาลคดีเด็กฯ นั้น เป็นศาลอาญาปนแพ่ง ในขั้นแรกนี้จะเริ่มทำเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ทำผิดในทางอาญา และเรื่องทางแพ่งเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองก่อนเท่านั้น ส่วนเรื่องเด็กนอกจากนั้น ซึ่งได้มีกฎหมายบังคับอยู่หลายฉบับแล้ว หากแต่ยังไม่มีการปฏิบัติโดยสมบูรณ์ รวมทั้งงานแพ่งแท้ ๆ ส่วนเรื่องอย่างอื่นควรให้จัดดำเนินการภายหลัง

จากผลงานของคณะกรรมการดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ตรากฎหมายขึ้นโดยเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชน โดยได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศใช้ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่ง

กำหนดให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในจังหวัดพระนคร และให้มีหน่วยงานสำหรับตรวจพิเคราะห์ ฝึกอบรมและสงเคราะห์เด็ก เป็นส่วนประกอบของศาลคดีเด็กและเยาวชน เรียกว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กด้วย โดยประสงค์จะให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นเครื่องมือของศาลคดีเด็กและเยาวชนในด้านการปฏิบัติต่อเด็กทุกระยะ

เมื่อได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญาเดิมเป็น พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2494 โดยบัญญัติว่า

“เด็กอายุกว่า 7 ปี แต่ยังไม่เกิน 14 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ก็ไม่ต้องรับโทษเช่นกัน แต่ให้ศาลมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กตามที่กฎหมายบัญญัติไว้” และ “เด็กอายุกว่า 14 ปี แต่ยังไม่เกิน 17 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดนั้น ให้ศาลพิจารณาความรู้สึกผิดชอบของเด็กนั้นก่อน ถ้าเห็นว่าเด็กยังอ่อนต่อความคิดและความรู้สึกผิดชอบแล้วศาลจะใช้วิธีการสำหรับเด็ก (ตามที่กฎหมายบัญญัติ) หรือถ้าเห็นว่าเด็กมีสติพอจะรู้สึกผิดชอบ ศาลจะลงโทษเด็กตามที่กฎหมายบัญญัติโดยลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงกึ่งหนึ่งก็ได้” และ “ผู้ใดอายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลง 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งก็ได้” ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองแก่บุคคลผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ คือ อายุยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ ในเมื่อศาลพิจารณาเห็นว่าร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้นยังมีสภาพใกล้เคียงกับความเป็นเด็กอยู่ อาจจะทำอะไรผิดลงไป โดยหย่อนสติปัญญาปราศจากความยั้งคิด หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ จึงให้อำนาจศาลที่จะให้ดุลยพินิจ

กระทรวงยุติธรรมได้เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางขึ้นในจังหวัดพระนคร เป็นแห่งแรกเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495

นับเป็นการเริ่มต้นแห่งระบบการแก้ไขเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด โดยได้แยกการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายออกจากการกระทำผิดของผู้ใหญ่ เพราะถือว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ไม่ใช่อาชญากรเป็นแต่เพียงผู้กระทำผิดกฎหมายของสังคมและเป็นผู้อ่อนต่อโลกไม่สมควรได้รับการลงโทษทัณฑ์ หากแต่ควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงตนเสียใหม่ ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้มีการสืบเสาะ และพินิจข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับบุคลิกภาพ ภาวะแห่งจิต และสิ่งแวดล้อมทั้งปวงของเด็กและเยาวชนโดยแพทย์ และพนักงานคุมประพฤติพร้อมกันไปกับการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งจะทำให้ศาลยังทราบถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดก่อน แล้วจึงใช้มาตรการแก้ไข เยียวยาเด็กนั้น ด้วยวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เป็นการเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป รวมทั้งให้การศึกษามีคุณการฝึกอาชีพ และการอบรมทางด้านจิตใจ อันได้แก่ ศิลธรรมจรยา เพื่อให้มีโอกาสที่ดีในการกลับตนเป็นพลเมืองดี มีอาชีพสุจริตต่อไปภายภาคหน้า และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยปกติสุขได้

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและมีวิธีการดำเนินการรวดเร็วขึ้น โดยได้มีพระบรมราชโองการประกาศใช้ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2507 เป็นต้นมา ทำให้การดำเนินคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กฯ เป็นไปโดยรวดเร็ว และการดำเนินคดีแพ่งซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กฯ สะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้น ตลอดจนให้มีการสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ศาลสั่งปล่อยเป็นอิสระแล้วให้กลับไปสู่สังคมตามเดิมโดยสอดส่องช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย และหางานให้ทำ เป็นต้น

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ขยายกิจการศาลคดีเด็กและเยาวชนไปยังส่วนภูมิภาค คือ

วันที่ 5 เมษายน 2505 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลาและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วันที่ 8 กรกฎาคม 2507 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมาและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วันที่ 21 สิงหาคม 2513 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วันที่ 27 สิงหาคม 2523 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ 8 กรกฎาคม 2526 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยองและ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

วันที่ 14 กันยายน 2530 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์
ธานีและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัด
สุราษฎร์ธานี

วันที่ 25 มีนาคม 2531 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนและสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็ก ขึ้นที่จังหวัดนครสวรรค์

วันที่ 1 พฤษภาคม 2532 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัด
นนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ

วันที่ 30 สิงหาคม 2533 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น